

Fouten en vergissingen.

Geen mensch, en ook geen ding, afkomstig van menschen, is er op deze aarde, waarvan men beslist kan zeggen: onfeilbaar, volmaakt!

Neem de beste, meest vernuftige en zoo zorgvuldig mogelijk gemaakte machine, altijd zal zich te een of anderen tijd een defect openbaren. Kijk overal rond en zoek naar een mensch, die zich geheel rekenschap geeft van hetgeen hij doet, spreekt, werkt, enz., het zou u toch niet moeilijk vallen, na korter of langer tijd een fout, een vergissing bij zoo iemand op te merken.

Over „fouten en vergissingen” wilde ik het thans hebben. Overal treft men ze aan, nergens op aarde kunnen ze geheel voorkomen worden. In huis en gaard, op het kantoor en in de werkplaats, bij den minister zoowel als bij den arbeider, bij jongen en ouden, armen en rijken.

Nu spreekt het vanzelf, dat er een hemelsbreed verschil is tusschen fouten en fouten; tusschen vergissingen en vergissingen. En dat er een even groot verschil bestaat tusschen de gevolgen van die fouten en vergissingen.

Begaat een minister, een diplomaat, een veldheer een fout, dan kunnen de gevolgen zich uitstreken over honderden, duizenden personen, ja over geheele volken en landen. Maakt een schooljongen een fout in zijn werk, dan ondervindt hij alleen daarvan de onaangenaamheden.

Indien een apotheker een verkeerden drank klaar maakt bij vergissing, kan die vergissing beslissen over dood en leven; brengt een kruidenier echter bij vergissing een verkeerd pakje, dan is het voor hem een kleinigheid, die vergissing te herstellen. Genoeg om te zien, dat een fout en een fout, een vergissing en een vergissing niet hetzelfde is.

Fouten en vergissingen behooren tot de verdrietelijkheden van dit leven, en vooral de man van zaken heeft daarmede te kampen.

Zie, nu ben ik, waar ik wezen wilde! Want daarover wilde ik eigenlijk een oogenblik met u spreken.

In het „Tijdschrift voor Nijverheid” wordt namelijk mededeeling gedaan van een methode, gevonden door het hoofd van een Engelsch handelshuis, om abuizen te verminderen.

Die patroon dan had berekend, dat er door zijn vijftienhonderd ondergeschikten gemiddeld ruim zeventuizend fouten per maand werden gemaakt, en hij ondervond van de zijde zijner klanten daarover zóóveel ellende, dat hij op een middel peinsde om daarin verandering te brengen. Het bleek hem, dat heel wat fouten en vergissingen alleen aan achteloosheid en zorgeloosheid te wijten waren, en niet zouden zijn begaan, wanneer de bediende op de mogelijkheid er van bedacht was geweest. En dat feit als uitgangspunt nemende, kwam hij tot de volgende methode:

In alle afdelingen van het bedrijf werden lijsten aangelegd van de begane abuizen gedurende een half jaar; die vergissingen werden geclassificeerd en elke fout genummerd. Lijsten werden gedrukt, waarop de datum en het nummer van den beambte, die het abusief beging, werd ingevuld. En een kolom werd gereserveerd voor een merkteekening, dat herhaling moest voorkomen. De beambte moest in die strook zijn paraaf zetten, waarmede hij de fout erkende. Aldus werd hij er automatisch toe gebracht op zijn hoede te zijn, in 't bijzonder tegen een herhaling van het begane abusief.

Zorgvuldig werd het register van deze feil-bekentenissen bijgehouden. In een enveloppe per employé worden de voor hem bezwarende strooken bewaard, en op die enveloppe wordt het aantal abuizen opgeteekend.

Nu is dit nog pas het halve werk. De vergissingen moeten niet alleen geconstateerd en erkend worden, maar de employé moet ook een prikkel hebben om ze te vermijden.

Ieder, van wien gedurende een geheele maand geen abusief is opgeteekend, ontvangt een „eere-biljet.” Daarop staat, dat hij zijn werk voortreffelijk verricht heeft en deswege recht heeft op een halven vrijen dag op kosten van de firma, welken vrijen tijd hij in de eerstvolgende twee maanden kan kiezen, zooais het hem het best past, mits het den goeden gang van zaken in zijn afdeling niet te zeer verstoort.

Bedienden, die een jaar lang geen abusief begaan hebben, mogen een vollen dag vrij hebben, natuurlijk met behoud van salaris, terwijl zoo iemand geregeld in aanmerking komt voor salaris-verhooging.

Ondergeschikten, die echter al te veel abuizen begaan, en dus maanden achtereenvolgend op dit register voorkomen, loopen ernstig gevaar ontslagen te worden, en dezulken behoeven dan niet te vragen, waarom dit ontslag wordt gegeven.

Ook telatakomen behoort tot de fouten. —

De patroon is zeer tevreden over de uitwerking van dit systeem, en heeft kunnen constateeren, dat fouten en vergissingen tot een minimum aantal gereduceerd zijn.

Wellicht brengt dit eenvoudig middel ook velen onzer lezers op een gedachte. Want deze methode is niet alleen van kracht voor zulk een groot personeel, doch men kan ze evengoed toepassen op onzen familiekring, op enkele menschen, en zelfs op één enkel persoon. Ja, ik zou nog verder willen gaan: men kan ze op zichzelf in toepassing brengen!

- STAATSLIEDEN - UIT DEN WERELDOORLOG.

GRAAF STEPHAN TISZA.

Wie ook heenging, sinds Augustus 1914, hij blééf.

Wat ook viel, — hij hield zich staande; wat ook zich wijzigde of wankelde, — graaf Stephan Tisza, de premier van het koninkrijk Hongarije, stáát als 'n rots. Verreweg de meeste leidende personen bij 't uitbreken van den oorlog zijn reeds weggestorven of in de vergetelheid van het ambtelooze leven teruggeduikeld; zelfs de meeste hoofdaanvoorders hebben vrijwillig of gedwongen voor opvolgers plaats gemaakt — zag „maarschalk” Joffre zich niet op de allerminzaamste manier op zij geschoven voor generaal Nivelle, die nu, naar Frankrijk hoopt, eindelijk de victorie afdwingen zal! — Stephan Tisza zit nog even vast op zijn zetel als bij 't uitbreken van den krijg.

't Komt niet daarvandaan, dat hij geen vijanden heeft!

Hij, de man van kracht en als 't moet van geweld, — een Hongaarsche Daendels, die met kanonnen de Wetgevende Vergadering uit elkaar schieten zou, als naar zijne meening 's lands belang het vorderde: hij heeft zijn politieke doodvijanden.

Maar . . . hij bleef ze schitterend de baas.

En na een twee-en-een-half-jarigen oorlog kan men zeggen, dat hij in de binnenlandsche politiek van Hongarije meer te commandeeren heeft, dan ooit te voren, terwijl hij in de buitenlandsche staatkunde der vier Centrale mogendheden steeds meer een man van beteekenis werd, — zóó zelfs, dat hij als de evenknie van Von Bethmann Hollweg, den Duitschen rijkskanselier, zelfstandig het woord tot de wereld en tot de „neutralen” richt: nu laatst nog weer, den 25^{en} Januari, in het „Huis” te Boedapest, naar aanleiding van president Wilsons „boodschap” en diens rede in den Senaat.

Tisza is een man als Hindenburg.

Dóór den oorlog, die zoo veler reputatie en carrière reeds gebroken heeft, naar voren en naar boven gebracht, al is

't begrijpelijk, dat de man van het zwaard veel meer bekend en populair werd, dan de stil zorgende staatsman in zijn kabinet.

Komt Oostenrijk-Hongarije ongerept uit den oorlog, dan is er, als hij tijd van leven heeft, naar menschen 't kunnen zien, voor graaf Tisza nog een groote toekomst weggelegd, en zal hij in Middel-Europa een man van groote beteekenis zijn.

Stephan Tisza is met hart en ziel *Hongaar*.

Frans Jozef voorheen, en thans Karel Frans, is niét zijn keizer, maar zijn *koning*.

Boedapest is de hoofdstad van zijn vaderland; Weenen is voor hem 'n vréemde stad. Hij gaat er heen, als hij overleg plegen moet met zijn souverein, of onderhandelen moet met de Oostenrijksche machthebbers, maar „thuis” is hij pas weer, als hij te midden van zijn trouwe Hongaren vertoëft.

Het huis Habsburg heeft de liefde van zijn hart; hij is er almeê vast van overtuigd, dat Hongarijes welzijn er van afhangt, of de dubbel-monarchie als groote mogendheid haar plaats blijft innemen gelijk tot dusver in Centraal-Europa... maar Duitscher, Oostenrijker is of wordt hij nooit: hij *blijft* Hongaar.

Zelden kwam dit duidelijker aan 't licht dan in 't voorjaar van 1915.

't Was voor den tweelingstaat een critiek oogenblik, toen!

In militair opzicht was vrijwel alles tegengelopen: de Servische expeditie was mislukt, de Boekowina en Gallicië waren door de Russische heirscharen overstroomd; de doorbraak bij Gorlice had nog geen verademing gebracht: over de Karpaten heen deden de Russen al strooptochten in de vlakten van Hongarije....

Op dat moment trad Berchtold af.

De Minister van Buitenlandsche Zaken der gansche Donau-monarchie, de man, die in '14 het ultimatum aan Servië had opgesteld, waardoor de groote oorlog ontetend was.

Een critiek moment, ook wat het diplomatiek beleid betrof: Italië en Roemenië beide werden door de Entente op 't allerkrachtigst geprikkeld om méê 't mes te zetten in de Oostenrijksch-Hongaarsche bout en hun deel te nemen.

Wie zou Berchtold opvolgen in zijn allergewichtigst ambt?

De publieke meening wees tóén reeds Tisza aan.

Maar Tisza weigerde! Zijn krachten, zijn talent, zijn raad en invloed, — men kon er over beschikken, en dat tenslotte zijn vriend Burian werd benoemd, is mee op *zijn* advies geschied... maar minister der gánsche monarchie te worden hield in, dat hij in dat ambt de belangen der *beide* deelen, Oostenrijk en Hongarije, *gelijkelijk* moest behartigen, — en Tisza kon voor dát ambt zijn zuiver *Hongaarsch* ministerschap niet opgeven. Vrij man wilde hij blijven, om binnen de grenzen der staatkundige eenheid, als 't móést, de Hongaarsche belangen te verdedigen ook *tegen* Oostenrijk.

Gelijk hij dan ook nog pas met schitterenden uitslag heeft gedaán.

Dezer dagen is n.l. weer tot stand gekomen de „Aus-

gleich” tusschen Oostenrijk en Hongarije, en wel voor een tijdsduur van 20 jaar.

Die „Ausgleich” is een onderling verdrag tusschen de beide deelen der monarchie, waarbij de wederzijdsche rechten en verplichtingen, en hun aandeel in de gemeenschappelijke lasten enz. enz., geregeld wordt.

De jonge keizer heeft het met *drie* op elkaar volgende Oostenrijksche ministers moeten probeeren, eer die „Ausgleich” tot stand kwam... men hoeft dus niet te vragen, waar Tisza de man wás en blèf, die voor Hongarije het pleit voerde, — wie hierbij tenslotte de meeste visch thuisbracht!

Steeds meer kreeg daarbij tijdens den oorlog Tisza's stem klèm in 't beleid van vrede en strijd, en zijn jongste rede in 't Hongaarsche „Huis,” waarvan we hierboven reeds even gewag maakten, is er ongetwijfeld eene van den eersten rang, een historisch feit, waaraan de gansche wereld

haar aandacht schonk, even goed als aan een rede van den Duitschen rijkskanselier.

Zelfs had die rede een *eigen* klank.

„Wij zijn derhalve geneigd de gedachtenwisseling met betrekking tot den vrede met de regering van de Vereenigde Staten verder voort te zetten,” — heette het.

Die toon was in Duitschland nog niét gehoord.

Dáár had men algemeen de jongste vredesbesprekingen als geëindigd beschouwd, aangezien de Entente „met een harden smak de deur op het nachtslot geworpen had.” Tisza, 't eerst, spreekt aan de zijde der Centralen van vérdere voortzetting der besprekingen.

Niet, dat hij daarom 'n *afwijkend* standpunt inneemt!

Van het verbond met Duitschland was hij steeds een overtuigd voorstander.

Aan de zooveen aangehaalde woorden voegt hij dan ook onmiddellijk toe: „Deze gedachtenwisseling moet natuurlijk in overeenstemming met onze bondgenooten geschieden.”

Doch dit neemt niet weg, dat Tisza zich hier zelfstandig 'n pad afbakent. Dus *niet* volgt in 't zog van den

bondgenoot, maar zelfs — zij 't dan ook in „volkomen overeenstemming” met den Noordelijken buurman — de *eerste* is in 't uitspreken van een leidende gedachte, waarvan niemand nog zeggen kan, hoe ver straks haar strekking en uitwerking zal gaan... al is dan ook voor 't oogenblik, door den verscherpten duikbootenoorlog, Amerika weer in een heel andere positie tot de „Centralen” gekomen.

Dat doet alleen de man, die door vriend en vijand wordt erkend als iemand van meer dan gewone beteekenis!

Een grootsche taak kan voor dezen „evangelisch-reformierten” staatsman nog zijn weggelegd: in '61 geboren, is hij nog in zijn volle, mannelijke kracht, met groote ambitie om voor zijn land nuttig te zijn, met groote kennis, veel ervaring, een krachtigen wil... sterk door het vertrouwen van een groot deel zijns volks. Moge de vrede, dien hij najagen wil, spoedig komen!

P. Br.

67/181

